

I Š V A D A
DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS
UAB „PANEVĖŽIO AUTOBUSŲ PARKAS“ VIEŠŲJŲ IR PRIVAČIŲ INTERESŲ
DERINIMO VALDYMO VEIKLOS SRITYSE

2020-10-02
Panevėžys

Vadovaujantis Korupcijos analizės atlikimo tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601, Lietuvos Respublikos Specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“ UAB „Panevėžio autobusų parkas“ 2020 m. III ketvirtį atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės viešųjų ir privačių interesų derinimo valdymo srityje nustatymas.

Analizuotas 2019-01-01 – 2020-08-30 laikotarpis.

Korupcijos pasireiškimo tikimybę, vadovaudamasi UAB „Panevėžio autobusų parkas“ generalinio direktoriaus 2019 m. rugsėjo 11 d. įsakymu Nr. 21 suteiktais įgaliojimais, nustatė teisininkė Daiva Noreikienė (veikianti pagal 2020-05-08 d. Teisinių paslaugų teikimo sutartį).

Nurodytoje veiklos srityje korupcijos rizikos analizė atliekama pirmą kartą.

Analizė atlikta dokumentiniu būdu, formaliuoju metodu, analizuojant įmonės teisės aktus.

Tikrinamuoju laikotarpiu analizuojamose srityse korupcinio pobūdžio nusikalstama veika ar kito tapataus pobūdžio, tačiau mažiau pavojingo teisės pažeidimo, už kurį numatyta administracinė, tarnybinė (drausminė) ar kitokia atsakomybė, nebuvo nustatyta.

1. Asmenų, privalančių deklaruoti interesus, ratas.

Pareigą deklaruoti viešuosius ir privačius interesus nustato Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo (toliau – Įstatymas) 4 straipsnio nuostatos – 3 dalies 5 punkte nustatyta, kad įstatymo nuostatos dėl privačių interesų deklaravimo akcinių bendrovių ir uždarytųjų akcinių bendrovių, kurių akcijos, suteikiančios daugiau kaip 1/2 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime, nuosavybės teise priklauso valstybei ar savivaldybei (savivaldybėms), šių bendrovių patronuojamųjų (dukterinių) akcinių bendrovių ar uždarytųjų akcinių bendrovių stebėtojų tarybų, *valdybų nariams, struktūrinių padalinių vadovams ir jų pavaduotojams*; o pagal šio straipsnio 8 punktą – *perkančiosios organizacijos vadovams, perkančiojo subjekto pirkimų komisijų nariams, perkančiojo subjekto vadovo paskirtiems atlikti supaprastintus pirkimus asmenims, perkančiojo subjekto atliekamų pirkimų procedūrose dalyvaujantiems ekspertams, viešojo pirkimo, pirkimo, atliekamo vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiojo subjekto, koncesijos iniciatoriams.*

Valdybos nariai, generalinis direktorius deklaracijas turi pateikti nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų, po deklaruojančio asmens išrinkimo, priėmimo ar paskyrimo į pareigas dienos arba po deklaruojančio asmens statuso įgijimo dienos (Įstatymo 5 straipsnio 1 dalis).

Perkančiųjų subjektų pirkimų komisijų nariai, asmenys, perkančiųjų subjektų vadovų paskirti atlikti supaprastintus pirkimus, ir perkančiųjų subjektų atliekamų pirkimų procedūrose dalyvaujantys ekspertai, pirkimo iniciatoriai deklaraciją pateikia arba patikslina iki dalyvavimo pirkimų procedūrose pradžios, joje nurodydami savo pareigas, atliekamas pirkimų procedūrose. Perkančiųjų subjektų pirkimų komisijų nariai, asmenys, perkančiųjų subjektų vadovų paskirti atlikti supaprastintus pirkimus, perkančiųjų subjektų atliekamų pirkimų procedūrose dalyvaujantys ekspertai, pirkimo iniciatoriai, nepateikę deklaracijos, neturi teisės dalyvauti pirkimų procedūrose ir turi būti atšaukti iš atitinkamų pareigų (Įstatymo 5 straipsnio 6 dalis).

2. Reglamentavimas.

Privačių interesų deklaracijų pildymo, tikslinimo ir pateikimo taisyklių, patvirtintų Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2012 m. liepos 5 d. sprendimu Nr. KS-84 (toliau – Taisyklės), 39 punkte nustatyta, kad deklaravimo procedūrų administravimo, dirbančių asmenų konsultavimo, informacijos pateikimo VTEK, Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo ir Taisyklių vykdymo kontrolės funkcijas atlieka atitinkamų įstaigų vadovai arba jų paskirti įgalioti atstovai (tarnybinės etikos specialistai, atitikties pareigūnai, struktūrinių padalinių vadovai ir pan.), o dėl pirkimų vykdytojo pirkimų komisijų narių, asmenų, pirkimų vykdytojų vadovų paskirtų atlikti supaprastintus pirkimus, ir pirkimų vykdytojų atliekamų pirkimų procedūrose dalyvaujančių ekspertų, pirkimo iniciatorių – perkančiųjų organizacijų ar perkančiųjų subjektų vadovai arba jų įgalioti asmenys. Taisyklių 41 punkte nustatyta, kad institucijose ir įstaigose turi būti patvirtintas pareigų, kurias einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašas.

Viešųjų pirkimų įstatymo 21 straipsnio 2 dalis nustato, kad Perkančioji organizacija, siekdama užkirsti kelią pirkimuose kylantiems interesų konfliktams, turi reikalauti, kad kiekvienas šio straipsnio 1 dalyje nurodytas asmuo pirkimo procedūrose dalyvautų ar su pirkimu susijusius sprendimus priimtų tik prieš tai pasirašęs konfidencialumo pasižadėjimą ir Viešųjų pirkimų tarnybos kartu su Vyriausiąja tarnybinės etikos komisija nustatytos formos nešališkumo deklaraciją. Šias deklaracijas pasirašo visi viešųjų pirkimų komisijų nariai (prieš pradėdant darbą viešųjų pirkimų komisijoje).

UAB „Panevėžio autobusų parkas“ nuolatinės pirkimų komisijos darbo reglamento, patvirtinto įmonės generalinio direktoriaus 2018 m. birželio 12 d. įsakymu Nr. 35, 3 punkte nustatyta, kad Komisijos narys, prieš pradėdamas darbą Komisijoje, turi pasirašyti nešališkumo deklaraciją ir konfidencialumo pasižadėjimą. Reglamente nėra detaliai nustatyta darbuotojo, galimai patekusio į interesų konflikto situaciją, nusišalinimo procedūra, nusišalinimo procedūros dėl privačių interesų konflikto. Siekiant užtikrinti tinkamą viešųjų ir privačių interesų konfliktų prevencijos sistemos funkcionavimą, nustatyti galimas interesų konfliktų grėsmes ir numatyti priemones joms išvengti rekomenduotina patikslinti šį dokumentą.

Kitų teisės aktų, reglamentuojančių viešųjų ir privačių interesų valdymą, įmonėje nėra.

3. Teisės aktų, reglamentuojančių interesų derinimą, vykdymas.

Bendrovės interneto puslapyje skyriuje „Bendrovės valdymas“ skelbiama informacija apie įmonės akcininką (Panevėžio miesto savivaldybė), valdybos narius bei bendrovės vadovybę, taip pat pateikta nuoroda į šių asmenų viešųjų ir privačių interesų deklaracijas. Taip pat nurodyta, kad UAB "Panevėžio autobusų parkas" paskelbė dešimt aktualių viešųjų ir privačių interesų deklaracijų, vieną turto deklaraciją ir penkių darbuotojų, atrenkančių viešųjų pirkimų laimėtojus, privačių interesų deklaracijas. Toks informacijos viešinimas laikytinas pakankama korupcijos riziką mažinančia priemone.

Valdybos darbo reglamento 26 punkte nustatyta, kad valdybos narys neturi teisės balsuoti, kai valdybos posėdyje sprendžiamas su jo veikla valdyboje susijęs ar jo atsakomybės klausimas. Civilinio kodekso 2.87 straipsnio 5 dalyje (*juridinio asmens valdymo organo narys privalo vengti situacijos, kai jo asmeniniai interesai prieštarauja ar gali prieštarauti juridinio asmens interesams*) nurodytu atveju valdyba sprendžia dėl valdybos nario nušalinimo nuo balsavimo priimant sprendimą konkrečiu klausimu.

Kas ir kokia tvarka kontroliuoja, ar deklaruoti privačius interesus privalantys valdybos nariai tinkamai vykdo aukščiau nurodytas prievoles, nereglamentuota. Valdybos pirmininkė informavo, kad naujai išrinktiems valdybos nariams primena jų prievolę pateikti viešųjų ir privačių interesų deklaracijas, po to VTEK duomenų bazėje patikrina, ar visi valdybos nariai jas pateikė.

Siekiant užtikrinti interesų konfliktų rizikos mažinimą aukščiausiuose įmonės valdymo organuose, tikslinga svarstyti klausimą dėl detalesnio interesų konfliktų valdymo reikalavimų reglamentavimo.

UAB „Panevėžio autobusų parkas“ generalinio direktoriaus 2019 m. gruodžio 6 d. įsakymu Nr. 32 „Dėl darbuotojų, privalančių deklaruoti privačius interesus, sąrašo patvirtinimo“ nustatytos darbuotojų pareigybės bei funkcijos, kurias atliekant darbuotojai privalo deklaruoti privačius interesus. Tuo pačiu įsakymu personalo inspektorei – sekretorei pavesta su įsakymu pasirašytinai supažindinti esamus ir naujai paskirtus jame nurodytus asmenis, o pirkimų specialistui – užtikrinti, kad viešųjų pirkimų procedūrose dalyvautų tik deklaravę privačius interesus asmenys.

Pažymėtina, kad pasikeitus Įstatymui, nuo 2020 m. nustatyta prievolė privačius interesus struktūrinių padalinių vadovams ir jų pavaduotojams. UAB „Panevėžio autobusų parkas“ generalinio direktoriaus 2019 m. gruodžio 6 d. įsakyme Nr. 32 šios pareigybės nenurodytos, todėl tikslinga spręsti klausimą dėl minimu įsakymu patvirtinto pareigybių sąrašo patikslinimo.

Bendrovės generalinio direktoriaus 2018 m. rugsėjo 12 d. įsakymu Nr. 50 sudaryta nuolatinė pirkimų komisija, jos nariais paskirti penki darbuotojai.

UAB „Panevėžio autobusų parkas“ generalinio direktoriaus 2018 m. balandžio 26 d. įsakymu Nr. 26 personalo inspektorius-sekretorius paskirtas atsakingu už vadovo, pavaduotojo, viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujančių ekspertų privačių interesų deklaravimo priežiūrą.

Remiantis Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos interneto svetainėje (<https://www.vtek.lt/deklaraciju-paieska>) skelbiama informacija, nustatyta, kad ne visi bendrovės pirkimų organizatoriai ir Nuolatinės viešųjų pirkimų komisijos nariai yra deklaravę pareigas, susijusias su viešaisiais pirkimais – M. V. deklaracijoje nurodė, kad atlieka įmonės supaprastintus pirkimus, tačiau nepateikta informacija, kad jis dalyvauja viešojo pirkimo komisijos darbe, taip pat yra pirkimų iniciatorius. Kiti komisijos nariai pateikė deklaracijas bei jose nurodė, kad dalyvauja atitinkamai inicijuojant ir vykdant viešuosius pirkimus.

Bendrovės generalinio direktoriaus 2019 m. kovo 13 d. įsakymu Nr. 6 paskirti 7 darbuotojai, vykdantys pirkimų iniciatorių funkcijas. K. P., J. Ž. nepateikė deklaracijos.

Deklaracijų duomenų viešumas yra prevencinė priemonė elgtis skaidriai, nesukelti abejonių dėl veiklos nešališkumo, taip pat turėtų sudaryti sąlygas visiems suinteresuotiems asmenims susipažinti su pirkimus vykdančių asmenų deklaracijų duomenimis bei išsklaidyti abejones, kad priimti sprendimai galėjo būti šališki, todėl ši situacija taisytina.

UAB „Panevėžio autobusų parkas“ pirkimų organizavimo ir vykdymo taisyklių, patvirtintų įmonės generalinio direktoriaus 2018 m. rugsėjo 12 d. įsakymu Nr. 50, 13.4 papunktyje nustatyta, kad pirkimo organizatorius vykdo nešališkumo deklaracijų ir konfidencialumo pasižadėjimų registro priežiūrą. Ne rečiau kaip kartą per metus turi peržiūrėti šių registrų duomenis ir patikrinti, ar visi Pirkimų komisijos nariai, pirkimų organizatorius, už pirkimų planavimą atsakingas asmuo yra pasirašę nešališkumo deklaraciją ir konfidencialumo pasižadėjimą. Bendrovės vadovui paskyrus naują pirkimo organizatorių ar patvirtinus naujos Pirkimų komisijos sudėtį, asmuo, atsakingas už šio registro tvarkymą, užtikrina, kad pirkimo organizatorius, visi naujai sudarytos Pirkimų komisijos nariai, prieš pradėdami darbą, pasirašytų nešališkumo deklaraciją ir konfidencialumo pasižadėjimą.

Viešųjų pirkimų vykdymo procedūras reglamentuojančiuose įmonės teisės aktuose nenustatyta, kas ir kokia tvarka susipažįsta su deklaracijų duomenimis, siekiant užtikrinti, kad darbuotojai nepatektų į situacijas, galinčias sukelti interesų konfliktą. Manytina, kad toks reglamentavimas siekiant užtikrinti tinkamą viešųjų ir privačių interesų konfliktų valdymo prevenciją, nepakankamas ir vertintinas kaip korupcijos rizikos veiksnys. Siekiant tinkamai suvaldyti privačių interesų konfliktų ir vykdyti jų prevenciją, tikslinga reglamentuoti susipažinimo su viešųjų ir privačių interesų deklaracijų duomenimis tvarką, kontrolės mechanizmą, nustatyti prevencines priemones.

Taip pat tikslinga organizuoti darbuotojų, turinčių prievolę deklaruoti privačius interesus, kvalifikacijos kėlimą, mokymus interesų konfliktų valdymo srityje, šviesti apie būtinybę įrašyti visą informaciją apie visus privačius interesus, galinčius sukelti konfliktą su viešaisiais interesais.

Išvados:

Įvertinus veiklą pagal Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalies 5 punkto kriterijų, formaliai šio kriterijaus požymių įmonėje yra, tačiau atsižvelgiant į išdėstytus teisės aktus ir išdėstytas aplinkybes, darytina išvada, kad korupcijos pasireiškimo tikimybė privačių interesų derinimo srityje yra minimali. UAB „Panevėžio autobusų parkas“ viešųjų ir privačių interesų konfliktų valdymo prevencija vykdoma, tačiau turėtų būti tobulinama, būtent:

1. Numatyti viešųjų pirkimų komisijos darbe dalyvaujančių bei mažos vertės pirkimus vykdančių darbuotojų deklaravimo ar nusišalinimo procedūras, išsamiai reglamentuoti viešųjų ir privačių interesų derinime kontrolę;
2. vykdyti nuolatinę Privačių interesų deklaracijų turinio stebėseną ir kontrolę;

3. šviesti interesus deklaruojančius darbuotojus apie būtinybę įrašyti visą informaciją apie visus privačius interesus, galinčius sukelti konfliktą su viešaisiais interesais. Sudaryti sąlygas atsakingam asmeniui bei kitiems atsakingiems darbuotojams dalyvauti mokymuose viešųjų ir privačių interesų derinimo tema.

L. e. generalinio direktoriaus pareigas

Arnoldas Gražys

Daiva Noreikienė, tel. 8686 98120, el. p. daiva.noreikiene0@gmail.com